

СУТНІСТЬ АУДИТУ ДЕРЖАВНИХ РЕСУРСІВ ЯК ФОРМА ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ESSENCE OF AUDIT OF STATE RESOURCES AS A FORM OF FINANCIAL CONTROL

Юрій ПИХОЦЬКИЙ,
здобувач
Львівського регіонального
інституту державного управління НАДУ
при Президентіві України

Yuriy PIKHOTSKYI,
External doctorate student
of L'viv National Institute of Public Administration
of the President-sponsored National Academy
of Public Administration

Розвиток системи контролю в Україні, зокрема фінансового, в останні десятиріччя відбувається в умовах активної полеміки між представниками різних гілок влади, господарських суб'єктів та наукових шкіл стосовно структури, завдань та функцій органів контролю. Гострота такої полеміки зумовлена ситуацією, що виникає в умовах дії об'єктивних економічних законів та спроб суб'єктів, що представляють державні, колективні або приватні інтереси, здійснити певний вплив на хід тих чи інших процесів, з ним пов'язаних. Нині можна констатувати, що значна кількість фахівців, як у наукових, так і урядових колах дійшли до розуміння необхідності здійснення фінансового контролю на всіх рівнях управління. Їх опоненти залишаються на позиції максимального віддалення держави та її органів від здійснення функцій такого контролю, мотивуючи необхідністю максимального впровадження ринкових відносин [1].

Економічно розвинені країни, в першу чергу учасниці «великої сімки», поряд з дотримання основних принципів демократичного устрою та ринкової економіки, одночасно широко використовують законодавчо закріплені механізми для її регулювання. Спеціально уповноважені органи згаданих держав у випадку виникнення загрози економічної стабільності вживають встановлені законодавством заходи щодо регулювання різних видів діяльності (фінансової, кредитної, господарської тощо) аж до їх обмеження.

Контроль є невід'ємною складовою управління національним господарством і його окремими ланками. Його роль в умовах переходу до ринку визначається не тільки необхідністю усунення прорахунків в управлінні економікою, наявністю недоліків у фінансовій практиці, неефективністю витрачання коштів або розкраданням майна, особливо державного, а й закономірністю ускладнення господарських та економічних зв'язків.

Зокрема, на нових засадах формується ряд державних і недержавних інституцій, до функцій яких входить контроль за наповненням доходами бюджетів усіх рівнів, за законністю й ефективністю витрачання державних, бюджетних чи власних фінансових ресурсів, достовірністю бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Водночас у практиці сучасної управлінської системи не було передбачено іншого документального способу здійснення контролю фінансово-господарської чи іншої діяльності підприємств, установ і організацій, аніж проведення ревізій (перевірок) державними контролюючими органами.

На сучасному етапі застосування застарілих форм фінансового контролю не дозволяє державі оперативно й ефективно впливати на процеси, які

відбуваються в економіці, що призводить до зниження контрольних функцій держави в умовах трансформації економічних відносин, не забезпечує концентрацію контрольних дій на найбільш пріоритетних напрямках фінансової діяльності. Тому подальший розвиток фінансового контролю як повномасштабної діяльності разом з іншими функціями управління, що охоплюють інтереси держави, її громадян у сфері фінансів, потребує розробки нової концепції розвитку ринкових механізмів та інструментів його здійснення, удосконалення його складових, зокрема мети, завдань, об'єктів, методів та форм контролю на рівні галузі, регіону та України в цілому.

Теоретичним, методологічним і методичним проблемам управління фінансами, а також фінансового контролю присвячені праці відомих зарубіжних спеціалістів Е.Аткінсона, Дж.Бюкенена, П.Самуельсона. Ряд напрямів теорії та практики управління й фінансового контролю з погляду загальних закономірностей розвитку економічної системи знайшли своє висвітлення в працях В.Базилевича, О.Барановського, І.Басанцова, О.Василик, Т.Васильєва, Н.Виговської, В.Гейця, В.Глуценко, В.Дем'янишин, І.Дрозда, В.Загорського, Л.Івашенко, Є.Іоніна, М.Каленського, О.Кириленка, О.Кириченка, О.Ковалюка, В.Кравченка, А.Крисоватого, М.Крупки, В.Корнеєва, Л.Лисяк, Е.Лібанової, С.Лобозинської, А.Мамишева, І.Микитюка, В.Невідомого, Ю.Пасічника, Н.Рубан, В.Рудницького, С.Пирожкова, В.Савченко, Л.Савченко, В.Симоненка, О.Стефанишина, І.Стефанюка, В.Федосова, М.Чумаченка, О.Шевчука та інших.

Державний фінансовий контроль є однією з найважливіших функцій державного управління, значення якого дедалі зростає.

Належне використання контролю в управлінні державними фінансовими ресурсами дасть можливість створити необхідні передумови для здійснення в державі ефективної економічної політики.

Сутність державного фінансового контролю можна визначити таким чином: державний – означає включення всіх контролюючих заходів у державному секторі; фінансовий – підкреслює фінансовий (адміністративний, управлінський або бюджетний) характер діяльності, яка має перевірятися. Контроль – означає всі види діяльності, спрямовані на здійснення наглядку за всією сферою фінансового менеджменту для забезпечення контролю з боку держави над її фінансами (й тому охоплює всі інструменти контролю).

У науковому плані питання державного фінансового контролю вивчене й розроблене недостатньо. У сфері державного фінансового контролю існують певні проблеми, а саме:

На сьогодні в діяльності країни прослідковуються зміни характеру управління соціально-економічним розвитком. Ці зміни торкнулися системи державних фінансів у всіх її найважливіших аспектах, таких як макроекономічна стабілізація, зміцнення фінансової дисципліни, активна інвестиційна діяльність держави, відкритість фінансових ринків, розвиток спільних інвестицій бізнесу і держави. У зв'язку з цим триває робота над створенням ефективної системи державного контролю. Особливого значення в цей період набуває державний аудит – визнана в міжнародній практиці форма контролю.

Nowadays we can observe the way social and economic development management changes in terms of state activity. These changes are related to the system of state finances in its all most important aspects, including macroeconomic stabilisation, strengthening of financial discipline, active investment activities of the state, openness of financial markets, and development of joint investments of the businesses and the state. That's why the work to establish the effective system of state control is underway. The state audit being a recognized form of control in terms of international practice is of particular importance during this period.

- 1) переплітання державного фінансового контролю з державними, регіональними, корпоративними та індивідуальними інтересами;
- 2) відсутність чіткої концепції та нормативно-правового поля у сфері державного фінансового контролю;
- 3) відсутність чіткої взаємодії у діяльності контролюючих органів.

Контроль Рахункової палати України здійснюється за трьома напрямками: законність, ефективність та доцільність використання бюджетних коштів.

Незважаючи на те, що Рахункова палата формально не є органом Верховної Ради, але, як і раніше, вона має майже ті ж самі функції та завдання, які мала, коли була контролюючим органом парламенту. Тому таку відокремленість від Верховної Ради можна вважати в деякій мірі умовною, а контроль з боку Рахункової палати – опосередкованим контролем з боку Верховної Ради. Саме це зумовлює необхідність чіткого визначення на законодавчому рівні взаємовідносин і взаємозалежності між Рахунковою палатою і Верховною Радою.

На сьогодні Рахункова палата України позбавлена реальної можливості усунути виявлені порушення та притягати до відповідальності винних осіб власними процесуальними засобами. Діяльність Рахункової палати України зводиться лише до виявлення недоліків і презентації пропозицій (вказівок), що дуже негативно відбивається на рівні ефективності її роботи.

Діяльність Рахункової палати має переорієнтуватись від контролю за фінансовими потоками до контролю за ефективністю використання бюджетних коштів.

Законопроекти, які стосуються бюджетних питань, від проекту бюджету до інших законопроектів, прийняття яких потребує додаткових бюджетних витрат, а також змін податкового законодавства, повинні проходити експертизу в Рахунковій палаті. Це дасть змогу налагодити ефективну й незалежну експертизу законопроектів у частині фінансових питань.

У статті запропоновано врегулювати питання взаємовідносин і взаємодії контролюючих органів, закріпити положення про те, що Рахункова палата є найвищим органом контролю і здійснює контроль як за доходами, так і за видатками державного бюджету України й має право на перевірки усіх державних інституцій, а Державна фінансова інспекція забезпечує періодичне проведення ревізій та перевірок, у тому числі й на прохання правоохоронних органів. Водночас контрольні функції тих чи інших структур, що здійснюють державний фінансовий контроль, повинні визначитися спеціальними законами.

На сьогодні перший крок реформування органів державного фінансового контролю вже зроблено, адже програмою нового уряду передбачено зміни функцій Рахункової палати та Державної фінансової інспекції.

Виконання запропонованих заходів дасть можливість створити цілісну й ефективну систему державного фінансового контролю, поліпшити бюджетну дисципліну, звести до мінімуму зловживання у бюджетній сфері й використанні державного майна, удосконалити управління державними фінансами і досягти стандартів демократичних країн щодо прозорості цього процесу. Нарешті, здійснені заходи прискорять інтеграцію України в європейське співтовариство.

Аналіз поглядів на роль держави в економіці в ретроспективі дозволяє визнати об'єктивність трансформації механізму державного регулювання економічних процесів. Контроль є об'єктивно притаманним, невід'ємним і важливим елементом системи державного регулювання, роль якого полягає, по-перше, в забезпеченні дотримання норм формування й використання фінансових ресурсів, установлених державою, а по-друге, у підвищенні ефективності державного регулювання економіки.

В умовах розбудови ринкової економіки шлях до підвищення ефективності контролю полягає через удосконалення основних складників його системи, зокрема через уточнення мети, завдань, об'єктів та форм контролю.

Зміни, що відбулися за останні роки в економіці й фінансових відносинах України, започаткування нових принципів господарю-

вання на підставі ринкових взаємин, розвиток ділової ініціативи й підприємництва потребують корінної перебудови управлінських функцій держави, в тому числі й контрольних.

Незважаючи на зазначені недоліки, відповідно до нових ринкових умов, система державного фінансового контролю в Україні, що найбільш відповідає ринковій економіці, в основному склалася. Основними складниками такої системи є: нормативно-правова база, органи, що здійснюють державний контроль, форми й методи контролю.

Водночас проблеми вдосконалення й посилення державного фінансового контролю залишаються актуальними й потребують вирішення ряду як теоретичних, так і практичних питань.

Застосування органами державного фінансового контролю нових форм роботи у вигляді аудиту державних ресурсів може дозволити здійснювати повний комплекс контрольних дій, спрямованих на підвищення ефективності управління та використання фінансових ресурсів держави.

Аудит державних ресурсів повинен базуватися на широкому виборі методів дослідження та оцінки, на абсолютно іншій базі знань, ніж ревізія чи перевірка. Зокрема: аналізі нормативно-правових актів, планових розрахунків та пояснювальних записок до них, методичних документів, видань, публікацій про сферу діяльності, обрану для дослідження; аналізі показників статистичної, фінансової та оперативної звітності; аналізі результатів раніше проведених ревізій та перевірок; аналізі результатів опитування, інтерв'ювання, анкетування тощо.

Функціонально аудит державних ресурсів поширює рамки традиційного контролю та обліку, додаючи до загальних оцінок напрямки використання фінансових коштів та контроль витрат на досягнення поставлених цілей.

Обмеженість державних ресурсів обумовлює проведення аудиту державних ресурсів з тим, щоб визначити можливі напрямки більш ефективного їх використання. Аудит державних ресурсів можна використовувати й для прийняття рішень щодо майбутніх капіталовкладень (інвестицій) та визначення пріоритетів.

Головними замовниками аудиторських досліджень повинні стати Міністерство фінансів України та фінансові управління облдержадміністрацій, бюджетні комітети Верховної Ради та бюджетні комісії обласних рад.

Ураховуючи понятійний апарат аудиту державних ресурсів та його мету, безумовно, доцільним є введення в Закон України «Про Рахункову палату» чіткого трактування аудиту державних ресурсів як методу державного фінансового контролю. Крім того, необхідно дати визначення підконтрольного об'єкта, на якому здійснюються ревізії, перевірки та аудит.

Організована державою, суспільством, господарючими суб'єктами діяльність з попередження або усунення небажаних напрямків розвитку фінансових відносин характеризує аудит державних ресурсів як практичну сферу.

Аудит державних ресурсів як метод державного контролю виконує ряд взаємопов'язаних та взаємодоповнюючих функцій, головною з яких є забезпечення зворотного зв'язку між суб'єктами та об'єктами фінансового управління.

Розвиток аудиту державних ресурсів у системі державного фінансового контролю, що відповідає потребам державного управління на сучасному етапі, передбачає рішення ряду організаційних та комунікаційних проблем. Удосконалення організаційного блоку можливо при чіткій регламентації прав та обов'язків контрольних органів у здійсненні аудиту державних ресурсів на всіх етапах бюджетного процесу.

Комунікаційний блок представлений способами координації дій всіх органів державного фінансового контролю між собою, з іншими суб'єктами контролю, державними органами та громадськістю. Удосконалення комунікаційного блоку включає конструктивну взаємодію контрольних органів різних рівнів, законодавче забезпечення їх організації та функціонування, єдину методологію сумісної діяльності, створення єдиного інформаційного простору.

Застосування органами державного фінансового контролю нових форм роботи у вигляді аудиту державних ресурсів дозволяє здійснювати повний комплекс контрольних дій, спрямованих на підвищення ефективності використання фінансових ресурсів держави, при умові вживання відповідних управлінських заходів.

В Україні склалася ситуація, коли зовнішній контроль у частині використання коштів державного бюджету централізовано здійснюють два органи влади: Рахункова палата від імені Верховної Ради України та Державна фінансова інспекція від імені уряду, що не відповідає основним вимогам ЄС.

На відміну від європейських країн, в Україні відсутній єдиний централізований орган, який би координував діяльність системи внутрішнього фінансового контролю з метою забезпечення її чіткої організації та здійснював її методологічне забезпечення.

На сьогодні стан інформаційного і програмного забезпечення системи ДФК характеризується: відсутністю єдиного інформаційного центру органів ДФК та організаційною розпорошеністю наявних інформаційних ресурсів в органах ДФК; склад та наповнення інформаційних ресурсів не відповідає сучасним вимогам до організації роботи органів ДФК; відсутністю нормативно-правового забезпечення та методологічною неузгодженістю процесів обміну інформацією; відсутністю єдиної системи класифікації та кодування інформації тощо. На заваді створенню ефективної системи електронного обміну інформацією між органами ДФК й іншими органами виконавчої влади стало використання ними різних, не адаптованих один до одного програмних продуктів, наявність міжвідомчого бар'єра щодо обміну інформацією як на центральному, так і на місцевому рівнях.

Усе це свідчить про низький рівень об'єктивності в оцінці стану фінансово-бюджетної дисципліни в Україні і потребує конструктивних змін. Водночас держава щороку втрачає певну частку бюджетних коштів через зловживання розпорядників та отримувачів бюджетних коштів.

Чинний механізм відповідальності та застосування санкцій не мають значного впливу на поліпшення ситуації у цій сфері. Так, частка бюджетних установ, у яких виявлено незаконні, нецільові витрати бюджетних коштів та недостачі, у загальній кількості підприємств, у яких виявлено такі порушення, має постійну тенденцію до збільшення.

Серед заходів, що вживаються органами ДФК до порушників бюджетного законодавства, найпоширенішим залишається адміністративне стягнення. При цьому сума штрафу за використання бюджетних коштів не за їхнім цільовим призначенням або недотримання порядку проведення операцій з бюджетними коштами значно менша за обсяги бюджетних коштів, які держава втрачає через зловживання відповідальних посадових осіб, і не може забезпечити повною мірою відшкодування цих збитків. Також існує цивільна, дисциплінарна та кримінальна відповідальність, які застосовуються меншою мірою, і останніми роками спостерігається тенденція до зменшення кількості осіб, притягнутих до цих видів відповідальності.

Сучасна система ДФК та аудиту має багато складових, і організаційні структури такої системи, що існують у різних країнах Європи, можуть різнитися. Однак система механізмів, процедур, підходів та стандартів є спільною для всіх країн ЄС. Це насамперед сформована система внутрішнього ДФК. Головні складові системи внутрішнього ДФК, що функціонують у країнах ЄС, включають: фінансове управління та контроль; внутрішній аудит; гармонізацію на центральному рівні. З іншого боку, повинна бути створена єдина система зовнішнього незалежного фінансового контролю як на центральному, так і на місцевому рівнях у частині коштів державного бюджету, місцевих бюджетів і трансфертів.

З огляду на вищевикладене необхідно упродовж наступних 3-5 років під час реформування системи ДФК зосередитись на:

- розробленні відповідних законопроектів та внесенні змін і доповнень до чинного законодавства. Визначенні єдиної термінології у сфері ДФК відповідно до вимог ЄС;

- окресленні межі системи ДФК, відокремивши її від підприємницької діяльності суб'єктів господарювання й зосередивши ДФК лише на бюджетних коштах та забезпеченні правильності обчислення, повноти і своєчасності плати податків, зборів (обов'язкових платежів) та інших надходжень до бюджету;
- створенні оптимальної організаційної та функціональної структури, яка б відповідала сучасній моделі системи ДФК;
- забезпеченні децентралізації процесу фінансового управління та контролю при чіткому визначенні відповідальності, функцій, завдань та ресурсів;
- створенні єдиної інформаційної бази даних системи ДФК.

Однак на сьогодні все частіше мова вітчизняних практиків заходить про створення цілісної системи державного контролю. Зокрема, В.Мельничук наголошує на тому, що без законодавчо створеної ефективної системи внутрішнього та зовнішнього державного фінансового контролю, особливо в період становлення, держава має і матиме великі проблеми. Тільки навівши порядок у кожній зі складових державного контролю, тобто у внутрішньому та незалежному від уряду зовнішньому контролі, можна отримати єдину систему державного контролю в Україні. І вирішення цього завдання є надто необхідним [2].

Система фінансового контролю нашої держави, що склалася ще за радянських часів, не змогла швидко сприйняти такий новий інститут контролю, як державний аудит. Однак у результаті ринкових перетворень стає необхідним реформування системи фінансового контролю шляхом відокремлення незалежного зовнішнього фінансового контролю – державного аудиту [3]. Адак адекватний фінансовий контроль виступає гарантом ефективності здійснюваних економічних реформ і є одним з основних інструментів боротьби з правопорушеннями та корупцією в економіці.

Розвиток аудиту державних ресурсів як інструменту, спрямованого на посилення результативності діяльності державного сектора на основі створення механізму контролю й управління та впровадження логічної та універсальної методики аудиту, дасть можливість вирішити проблему неефективності використання державних ресурсів.

Виходячи з цього, становлення державного аудиту на сучасному етапі розвитку країни передбачає формування такої системи, яка б охоплювала всі рівні економіки, була б цілісною та побудованою на єдиних методологічних і організаційних нормах, принципах і вимогах функціонування, на вирішенні поставлених завдань стосовно використання суспільних ресурсів з чітким розмежуванням функцій та повноважень органів державного аудиту та державного фінансового контролю [4].

Крім цього, слід звернути увагу на те, що на сьогодні ще нерозвинена відповідна науково-дослідна база, практично відсутні сучасні науково-практичні розробки, мало наукових публікацій, щодо дієвості, результативності та ефективності державного аудиту. Саме тому побудова цілісної системи державного аудиту вимагає вирішення цілої низки завдань, а саме:

- розробка і реалізація концепції системи державного аудиту заснованої на єдиних принципах, правилах і єдиній методології;
 - приведення методологічної бази державного аудиту у відповідність до умов сьогодення та досягнень науки і практики;
 - розробка організаційно-управлінських основ системи державного аудиту, а також механізму взаємодії органів законодавчої і виконавчої влади на державному та регіональному рівні;
 - більш широке впровадження інформаційних технологій з метою підвищення інформаційної взаємодії контролюючих органів та ін.
- На теоретичних основах аудиту державних ресурсів безпосередньо здійснюється аудиторське дослідження.

Методичні підходи проведення аудиту відносно визначених цілей і мети можуть базуватися на логіці й послідовності запропонованих етапів аудиторського дослідження: визначення проблем та причин проведення аудиту державних ресурсів, мети аудиту державних ресурсів, концепції аудиту, а також попереднього ознайомлення, процесу аудиту та подальшого зовнішнього нагляду.

Особливо варто зазначити, що система державного аудиту не повинна мати багаторівневу співвідпорядкованість та ієрархічну замкнутість. З метою недопущення дублювання при здійсненні контролю за законністю витрачання державних ресурсів необхідно методологічно, обґрунтовано розмежувати основні контрольні функції контрольно-ревізійних управлінь, Рахункової палати, органів Державного казначейства і контрольних служб головних розпорядників бюджетних коштів.

Крім того, необхідно визначити статус Рахункової палати з урахуванням положень Лімської декларації керівних принципів аудиту. При цьому функції та сфера діяльності Рахункової палати мають концептуально відрізнятися від завдань інших державних органів фінансового контролю. Зауважимо, що важливою сферою діяльності Рахункової палати має стати попередній фінансовий контроль усіх найбільш важливих законодавчих актів з питань економіки і фінансів.

Принциповим є питання формування і функціонування регіональних незалежних органів фінансового контролю. На сьогодні в регіонах практично відсутня незалежна система дієвого фінансового контролю стосовно ефективного й законного витрачання бюджетних коштів. Це у свою чергу є однією з багатьох причин неефективного витрачання коштів місцевих бюджетів. Саме тому з метою подолання цих явищ необхідно передбачити механізм взаємодії між органами контролю в усіх ланках бюджетної системи.

Важливою вимогою до побудови цілісної системи державного аудиту є створення в державі ефективної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи на основі сучасних інформаційних технологій, яка призначена для збору, зберігання, пошуку та видачі інформації про всі здійсненні контрольні заходи та їхні результати, тобто для систематизації даних контролю й узагальнюючого висновку.

ВИСНОВКИ

Отже, сучасним методом фінансового контролю є аудит державних ресурсів, який означає встановлення прямих та обернених зв'язків між кількісними та якісними параметрами фінансових потоків, що циркулюють у фінансових системах, та опосередкованими ними фінансовими відносинами.

Увага, що приділяється розвитку державного аудиту, не випадкова. Адже з часом навіть найпрогресивніші методи та прийоми застарівають. Система державного аудиту має бути побудована таким чином, щоб можна було швидко й ефективно налаштуватися на вирішення нових завдань, застосування нових методів контролю.

При цьому проблеми розвитку державного контролю залишаються недостатньо висвітленими. В економічній літературі майже відсутні науково обґрунтовані методологічні й методичні підходи щодо удосконалення форм і методів державного контролю, в тому числі аудиту державних ресурсів.

Слід звернути увагу на те, що нині система державного фінансового контролю України функціонує за відсутності базового закону, який би встановлював основні поняття у цій сфері, чітко розподіляв завдання, функції й повноваження між відповідними органами, регламентував відносини між суб'єктами та об'єктами контролю, визначав відповідальність і незалежність відповідних уповноважених посадових осіб. Норми чинних законів та нормативно-правових актів у сфері державного фінансового контролю не завжди узгоджуються між собою. Методичні рекомендації та інструкції охоплюють лише окремі аспекти. У навчальних закладах фактично відсутній системний курс для підготовки та перепідготовки кадрів у галузі державного фінансового контролю.

З огляду на здійснений аналіз практичної реалізації вимог до державного аудиту варто зазначити, що на сьогоднішній стан формування цілісної системи державного аудиту ще не відповідає необхідним вимогам до її побудови. Саме тому слід найближчим часом виділити основні напрями роботи:

- 1) законодавчо визначити статус вищого органу, який здійснюватиме державний аудит у країні;

- 2) у Законі «Про державний фінансовий контроль» дати визначення поняття «державний аудит», яке б відповідало сучасним умовам ринкової економіки, і визначити основні концептуальні засади функціонування державного аудиту (мета, суб'єкт, об'єкт, предмет, принципи, завдання);
- 3) створити Концепцію цілісної системи державного аудиту з її вищим органом, розгалуженою мережею територіальних підрозділів та інших суб'єктів контролю, які будуть сприяти проведенню ефективного державного аудиту;
- 4) закріпити межі повноважень та функції вищого органу, порядку його утворення та основні засади діяльності;
- 5) визначити статус і функції суб'єктів державного аудиту, які будуть підзвітні вищому органу та його територіальним підрозділам;
- 6) розробити методологічні основи, з чітким визначенням і розмежуванням, для усунення паралелізму і дублювання функцій різних органів державного фінансового контролю та державного аудиту;

До найбільш актуальних питань розвитку цілісної системи державного аудиту ми відносимо негайне прийняття цілої низки законів, у яких має бути визначена концептуальна основа цілісної системи державного аудиту та його методологічне забезпечення. Це в першу чергу сприятиме підвищенню ефективності діяльності економічних суб'єктів та результативності планів, прогнозів та програм розвитку економіки країни в цілому.

Today, we observe traces of the changing nature of the country's management of socio-economic development. These changes have affected the public finances in all their major aspects, such as macroeconomic stabilization, strengthening of financial discipline, active investment activity of the state, the openness of financial markets, the development of joint investment of the businesses and the state. In this regard, the country's ongoing work on the creation of an effective system of state control is underway. Of particular importance during this period becomes the state audit that is recognized in international practice as a form of control.

Modern method of financial control is audit of public resources, which means establishing direct and inverse relationships between quantitative and qualitative parameters of financial flows circulating in the financial system, and indirectly their financial relationships.

Attention that is now paid to the development of public audit is not accidental. After all, sometimes even the most advanced methods and techniques become obsolete. The system of state audit should be constructed so that you can quickly and effectively adjust to new challenges and application of new control methods.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лимская декларация руководящих принципов контроля [Текст] // Контроллинг. – 1991. – № 1. – С. 56-65.
2. Мельничук В. Г. Незалежний державний фінансовий контроль в Україні та досвід зарубіжних країн [Текст] / В. Г. Мельничук // Фінансовий контроль. – 2002. – № 2. – С. 33-35.
3. Слободяник Ю. Б. Концептуальні засади державного аудиту [Текст] / Ю. Б. Слободяник // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит в епоху глобальних змін : тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції. – К. : КНЕУ : ФПБАУ, 2009. – С. 384-391.
4. Жирна Ж. А. Становлення системи державного аудиту в Україні / Ж. А. Жирна // Науковий вісник Ужгородського університету. Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів у світовій економіці : Серія економіка. Спеціальний випуск 29 (частина 2). – ДВНЗ «Ужгородський університет», 2010.

REFERENCES

1. The Lima Declaration of Guidelines on Auditing. Controlling, 1991, no. 1, pp. 56-65 [in Russian].
2. Mel'nychuk V.H. Nezalezhnyy derzhavnyy finansovyy kontrol' v Ukraini ta dosvid zarubizhnykh krayin [The independent state financial control in Ukraine and foreign experience]. Finansovyy kontrol', 2002, no. 2, pp. 33-35 [in Ukrainian].
3. Slobodyanik Yu.B. Kontseptual'ni zasady derzhavnoho audytu [Conceptual Principles of State Audit]. Bukhhalters'kyi oblik, analiz ta audyt v epokhu hlobal'nykh zmin, tezy dopovidey Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi, Kyiv, KNEU, FPBAU, 2009, pp. 384-391 [in Ukrainian].
4. Zhyrna Zh.A. Stanovlennya systemy derzhavnoho audytu v Ukraini [The formation of the system of state audit in Ukraine]. Naukovyy visnyk Uzhhorod's'koho universytetu. Udokonalennya obliku, analizu, audytu i zvitnosti v suchasnykh umovakh hlobalizatsiynykh protsesiv u svitoviy ekonomitsi, seriya ekonomika, vol. 29 (part2), DVNZ "Uzhhorod's'ky universytet", 2010 [in Ukrainian].